

Zakladatel školy Tomáš Janeček: Děti, které meditují, mají lepší výsledky

Zakladatel soukromé školy Duhovka o učitelích, kteří se pořád učí, neelitářské elitní škole a otázce místo odpovědi

Jan Müller

Zveřejněno: 4. 9. 2020

Od konce 90. let rozvíjel firmu RSJ, která ze svých podílníků, mezi nimiž je i jeho starší bratr Karel Janeček, udělala velmi zámožné podnikatele. Svět finančních trhů pak vyměnil za filantropii. V roce 2008 koupil soukromé gymnázium a investoval stovky milionů korun do rozvoje skupiny škol ve stylu montessori vzdělávání. Se svojí ženou Ivanou vybudovali pokročilý systém vzdělávání od jeslí až po gymnázium. Tomáš Janeček věří, že být provozuje školy “jen” pro pár set dětí, může mít takový projekt vliv na celou společnost. Je to ale prý, jako když sázíte stromy. Výsledky jsou vidět až za desítky let. Ale stojí za to.

Jaká je vize vaší školy?

Chceme jít stále dál a dál ve vytváření inovativního modelu vzdělávání, který má od začátku kořeny v montessori filozofii. Vytváříme živou komunitu, která respektuje děti i dospělé, inspiruje učitele, podporuje rodiny a posiluje společnost. Věříme, že sdílením svých ideálů a zkušeností dokážeme přispívat k proměně vzdělávání směrem k větší orientaci na dítě. To všechno zařizujeme v bilingvním česko-anglickém prostředí.

Po základní škole máte i gymnázium...

Po pětileté základní škole máme osmileté gymnázium. Je o něj velký zájem, takže se někteří žáci z naší základní školy v konkurenci u přijímaček na gymnázium po dokončení páté třídy ani nedostanou. I z toho důvodu jsme v loňském roce otevřeli i šestou třídu a budujeme celý druhý stupeň, aby u nás děti mohly zůstat celou základku.

Kolik dětí od školky po gymnázium u vás studuje a je to ekonomicky soběstačné?

Je to okolo pěti set padesáti dětí. Tu výdělečnost jsem na začátku podcenil. Moje žena v tomto ohledu stála víc nohama na zemi, stejně tak můj kolega a kamarád Honza Blažek, což je náš finanční ředitel. Teprve, když on přišel, tak jsem se na Duhovku začal víc dívat i ekonomicky. Do té doby jsme ji dotovali. Jenže pak mi došlo, že teprve když je projekt finančně soběstačný, tak je i autonomní, je silný. A nakonec se to podařilo. Teď, po jedenácti letech fungování, jsme provozně soběstační.

Z globálního hlediska je vzdělání pro filantropy stále prioritou číslo jedna. Takže vyšší prioritou než třeba ekologie. Filantropové jsou tedy toho názoru, že budoucnost nejvíc ovlivníme kvalitnějšími školami. A ne vždy lze ekonomickou soběstačnost očekávat. Existuje nějaký příklad ze zahraničí, díky kterému by se české školství mohlo posunout vpřed?

Mám příklad přímo od nás z Čech. Třeba projekt [Učitel naživo](#). Vzdělává učitele, je inspirovaný vzdělávacím modelem z Anglie a je postaven na takzvaném reflexním modelu, kdy si učitel odnáší zpětnou vazbu od svých studentů, a s tou dále aktivně pracuje. Projekt navíc nově pracuje i s řediteli v rámci programu Ředitel naživo a usiluje o získání akreditace magisterského studia. Takové projekty mají potenciál měnit celé školství.

Duhovka je soukromá škola. Platí se školné skoro 20 tisíc korun měsíčně. Znamená to, že je elitní?

Chceme, aby prostředí v Duhovce bylo co nejvíc komplexní. Jednak jsou tam děti různých národností a jednak jsou tam děti z různých sociálních vrstev, více než deset procent našich žáků má sociální stipendia. Myslím, že to pomáhá dětem, aby se učily žít ve světě, kde je každý jiný. A zároveň je to zajímavá laboratoř.

Nemám rád, když někdo plamenně hovoří o tom, že máme zachránit Zemi. Jde o to, jestli zachráníme sami sebe na Zemi.

Můžeme tak českému školství ukázat, jak takový mix funguje. V minulosti jsme třeba spolupracovali se školou [Pink Crocodile](#), která pracuje s handicapovanými dětmi. Naši

studenti se seznámili se znakovou řečí, měli mezi handicapovanými dětmi i kamarády. Studenti jsou díky tomu víc napojení na přirozený život, na tu různorodost, která je kolem nás. Takže naše škola je spíš opakem elitářského projektu.

Může jedna škola, jedna Duhovka, mít vliv na celý systém vzdělávání? Vždyť základních škol jsou u nás tisíce.

To je projekt na generace dopředu. Děti, které si projdou takovým vzděláním, ho možná plně docení až v dospělosti. Možná budou někteří z nich vnímat, že dostaly něco, co chtějí předávat dál. A někteří absolventi třeba založí podobné školy, kterých pak budou, doufejme, desítky, nebo stovky. Lidé z Duhovky se také podílejí na projektech, jejichž vize je proměna vzdělávání. Například moje žena Ivana je ve správní radě výše zmíněného projektu Učitel naživo, který od začátku podporujeme.

Děti jsou dnes ve škole zahlcené informacemi, často zastaralými, marginálními. Učí se věci, které za chvíli zapomenou a které v životě nepotřebují. Chybí jim naopak know-how, jak samostatně myslet či si efektivně hledat informace. Jak to řešíte v Duhovce?

Je to o prioritách vzdělávání, tedy o tom, čeho chceme ve vzdělávacím procesu vlastně dosáhnout. My jsme si proto definovali profil absolventa, který je ostatně publikován na našem webu. To první je, aby student viděl, že vzdělávání má smysl. Protože jakmile v tom vidí smysl, tak má úplně jiný typ motivace. A to je něco, co si pak s sebou nese celý život. Chut' se dál vzdělávat. Druhá věc je rozvoj kritického myšlení a rozvoj dovedností. A teprve potom jsou to znalosti. Těmto prioritám se výuka metodicky přizpůsobuje.

Teď jsme zrovna na základní škole měli projekt Science Fair, kdy si každé dítě vybere nějaký vědecký pokus. Na jeho prezentaci se pozvou rodiče, je to tedy taková událost a všichni prožívají to objevování zákonů chemie či fyziky. Ty děti si musí projekt připravit, jsou hrdé na výsledek, učí se ho publiku vysvětlit.

Prezentovat se přirozeně sebevědomě, to je pro české děti výzva...

Už od školky je učíme vyjadřovat se a prezentovat před ostatními, aby to pro ně nebyl žádný problém. Samozřejmě, některým to trvá, ale trénují tak často a intenzivně, že jim to pak přijde normální. České školství je plné dětí, které jsou velmi chytré, mají jedničky, ale bojí se, jsou ve stresu, nechtějí vystupovat před ostatními. Obávají se totiž, že by mohly selhat, protože v tu chvíli, když prezentují, nemají všechno pod kontrolou. Většina dětí v Duhovce ale sdílení poznatků a názorů před ostatními bere už jako naprosto samozřejmé. A dokonce se těší na zpětnou vazbu.

Dnes studenti po celém světě řeší změnu klimatu a vůbec vztah člověka k přírodě. Jak je to u vás?

Už od počátku existence naší školy je to zásadní téma. U nás se přírodní vědy jako fyzika, matika a chemie nazývají kosmickou výchovou. A ta začíná takzvaným velkým příběhem. Je o tom, jak vznikla Země. A odtud výuka směřuje jakoby k menším a menším jednotkám, částem té Země, až nakonec k člověku, jednotlivci. Děti tak chápou svůj život v kontextu celého světa. Hodně také dbáme na "class management". Učíme děti, že všechny věci mají své místo, děti pečují o své prostředí, uklízejí, starají se o prostředí

kolem školy. Začíná to ve školce. Když si dám svačinku, tak si po sobě umyju talířek. Jsou to drobné kroky, které vedou k tomu, že se dítě učí zajímat o to, v čem vlastně žije.

Jde o to vnímat, že jsem součástí jistého prostředí, a umět to spojit s praktickými záležitostmi a připravit si pak při studiu nějaký projekt, který s tím prostředím souvisí. Třeba zlepšení situace v nějakém parku. Jde také o to, aby se podařilo navázat spolupráci mezi různými generacemi, mezi lidmi, kteří mají úplně jiný typ přesvědčení. Nebo mezi studenty a seniory. Aby to nebyla zákopová válka dvou extrémů, ale aby si různé strany uměly naslouchat. Naše vzdělávání má v tomto dva aspekty. Jeden je aspekt vzdělanostní, jestli rozumím daným věcem odborně, třeba když jde o environmentální politiku. A druhá věc je, jaký mám postoj a vztah k té tématice. To jsou totiž často dvě různé věci. Protože někdo může výborně o daném tématu komunikovat, že chce to a nechce ono, ale pořádně tomu nerozumí. Někdo jiný má výborné znalosti, ale neumí je “prodat”, neumí ostatní přesvědčit.

Ve velkém příběhu tak vlastně naznačujete dítěti, že Země je propojený, komplexní systém, že my nejsme “pány přírody”...

Ano, člověk je pouhou součástí přírody. Proto nemám rád, když někdo plamenně hovoří o tom, že máme zachránit Zemi. Ta tady byla před námi, bude tady po nás. Jde o to, jestli zachráníme sami sebe na Zemi. To je trošku jiná optika. My jsme přece mnohem menší než matka příroda.

Starí Řekové měli pojem kalokagatia, který označoval harmonii duševních a tělesných kvalit člověka. Tak ostatně vznikla i olympiáda, kde se původně soutěžilo nejen ve sportech, ale třeba i v poezii. Jak vy propojení duše a těla v Duhovce rozvíjíte?

Mindfulness, tedy schopnost vědomě prožívat přítomný okamžik, dokázat reflektovat sebe "tady a teď", je nedílnou součástí montessori pedagogiky. Tuto schopnost u dětí za pomoci různých nástrojů včetně meditace nebo jógy kultivujeme už od mateřské školy. To, s čím Maria Montessori před sto lety intuitivně pracovala, dnes výzkumy mindfulness potvrzují. Studenti jsou obecně ukotvenější, mají lépe propojené tělo, mysl a emoce. S emocemi umí lépe pracovat, jsou soucitnější, lépe se soustředí a dokážou přemýšlet o svých činech a jejich dopadech na celou společnost. V dnešní chaotické a zrychlené době považujeme tuto schopnost za zásadní.

Co byste poradili rodičům, kteří si kladou otázku, jak vlastně dítě nejlépe připravit na budoucnost, na jeho kariéru, na svět, který se tak rychle mění?

Klíčové není chtít po dětech jedničky na vysvědčení, ale mít s nimi blízký vztah a snažit se jim rozumět. Pochopit, co cítí, co potřebují. A přinášet jim adekvátní odpovědi. Hlavně svým příkladem. Pokud člověk chce třeba učit dítě empatii a soucitu, tak mu sám musí ukázat, že je toho schopen. Taky doufám, že už je pryč doba, kdy tátové říkali synům: „Prosím tě, nebreč, seš baba.“

Když od vás děti odejdou, na jaké univerzity se hlásí?

Máme mezinárodní maturitu, takže od nás děti odchází i na zahraniční univerzity. Ale podstatné je, že chceme pomoci dětem, aby mohly jít svou vlastní cestou, ať je jakákoliv.

Takže když přijímáme děti na základní školu, je součástí přijímacího řízení rozhovor s rodičem. Vyjasňujeme si s ním, co jsme za typ školy. Že chceme podpořit dítě, aby mohlo maximálně využít svůj potenciál, ať je jakýkoliv.

TOMÁŠ JANEČEK (44)

Úspěšný český podnikatel a investor. Dlouhodobě působí ve společnosti RSJ a investičním fondu RSJ Private Equity, který investuje do moderních technologií v oblasti obnovitelných zdrojů, IT a zdravých potravin. V roce 2008 založil s manželkou Ivanou montessori mateřskou školu Duhovka, která se rozrostla o jesle, základní školu a nakonec i o gymnázium. Vytvořil tak ucelený systém česko-anglického bilingvního vzdělávání pro děti od 1,5 roku do 19 let. Od roku 2012 je akcionářem v české společnosti Nano Energies, kam vstoupil protože ho oslovila myšlenka energetické firmy, která své zákazníky vede k energetické soběstačnosti.

Někteří rodiče totiž můžou mít svou představu, třeba aby jejich syn jednou převzal rodinnou firmu. A my říkáme, že to může být fajn, ale pokud v sobě objeví dejme tomu touhu stát se tesařem nebo houslistou, naše škola ho v tom bude podporovat, ne ho tlačit na ekonomickou školu. U nás doma máme na jednom místě plakát s citátem: „Be yourself, everyone else is already taken.“ A to je náš princip.

Takže absolvent vaší školy se může vydat i na dráhu řemeslníka?

Třeba syn jedné mojí kamarádky, kterému je teď osmnáct a chodí k nám na gympl, si přes léto udělal svářečské zkoušky. Má doma dílnu, sváří se železem a strašně ho to baví. Rodiče jsou úžasní, protože ho v tom podporují. My ostatně máme na gymplu také dílnu. A i když jsou možná jiná povolání společensky prestižnější, tak pokud děláte to, co vás baví, nemá pro vás nějaká společenská prestiž moc velkou váhu. Řemeslo navíc může být koníček, co dělám jen tak pro radost a při čem si výborně odpočinu od práce hlavou. Což je zrovna případ toho zmíněného kluka.

Vy sám už přes osm let investujete do udržitelných technologií v energetice, do zelené elektřiny a lepšího životního prostředí. Takže sám zažíváte situace, kdy se nadchnete pro více oblastí.

Je to tak. No, vlastně se spíš nadchnu do konkrétních lidí, jejichž vize se mi líbí a kterým věřím, že to myslí vážně. I to je případ mé investice do Nano Energies. Zakladatel firmy Petr Rokůšek již před sedmi lety popisoval proměnu energetického trhu, která se teprve teď pomalu stává realitou. Trh s investicemi do udržitelných technologií v energetice roste a za pár let budou, doufejme, celé vesnice, které budou energeticky soběstačné.

foto: Archiv Tomáše Janečka, zdroj: [Škola Duhovka](#)